

Buizerd *Buteo buteo* met allure van Wespindief *Pernis apivorus*

Hans Potters

Voor de op records en noviteiten beluste roofvogelonderzoeker viel er in 2005 weer het nodige te genieten. Althans, voor zover die onderzoeker actief was in het westen van Noord-Brabant. Wat bijvoorbeeld te denken van drie 5-legsels op 23 nesten van de Havik. Twee paren wisten zowaar vijf jongen groot te brengen en dat was nieuw voor mij. Eén trotse bezitster van een 5-broedsel zorgde tevens voor een primeur door me tijdens de beklimning van de nestboom tot bloedens toe te verwonden. Gelukkig zat ik met mijn hoofd aan de goede kant van de stam en kregen alleen mijn handen het te verduren. Slagaders werden niet geraakt maar het kostte toch de nodige moeite om meetapparatuur en notitieboekje vlek-vrij te houden. Op zo'n moment realiseer je je dat het maar goed is dat er in Nederland geen Harpijen broeden. Het feit dat ik nooit eerder fysiek ben aangevallen door een Havik kan mede zijn veroorzaakt doordat de meeste nestcontroles plaatsvonden op een tijdstip dat de jongen zo'n 3 weken oud zijn. In dit geval moest echter een extra meting worden uitgevoerd om het geslacht van het kleinste jong te bepalen terwijl de grootste al tegen de 30 dagen liepen. Reeds meerdere malen is ondervonden dat de agressie van oudervogels toeneemt naarmate de leeftijd van de nestjongen vordert met een hoogtepunt rond het uitvliegstadium.

Wie uit dit alles mocht afleiden dat de Haviken een productief seizoen hebben door-gemaakt, komt bedrogen uit. Een veeg teken was al de daling met liefst 4.6% van het gemiddelde eivolume van 2004 (56.1 cc, N=79 eieren) op 2005 (53.5 cc, N=73). Verder begonnen de paren nog nooit zo laat met de eileg (gemiddeld 29.9 maart) en vertoonden het aantal uitgevlogen jongen per nest (gemiddeld 2.81) eveneens een dieptepunt. Van de in totaal 27 beklommen nesten telden er vijf slechts één jong. Het grootste krepeergeval startte met het eerste onvervalste 1-legsel dat in de regio is geregistreerd. Het jong woog op dag 27 een schamele 780 gram en dat is maar 81% van het normale gewicht (Bijlsma 1997). Bovendien maakte het venkleed een erg sjofele indruk met veel opgekrulde veervlaggen. Wonder boven wonder is het jong niettemin uitgevlogen maar lang heeft ie niet van zijn vrijheid kunnen profiteren: een paar weken later werd het op enkele tientallen meters van de horst dood teruggevonden.

De Buizerd presteerde over het geheel genomen stukken beter dan de Havik. Zowel legbegin (2.6 april, N=20) als legselgrootte (2.94, N=16) en broedselgrootte (2.50, N=20) waren van een uitzonderlijk hoog niveau. Twee paren werden op een 4-broedsel betrappt waarbij in minstens één geval alle jongen zijn uitgevlogen. De grootste anomalieën deden zich voor in de start van de eileg. Enerzijds kon het regiorecord van het vroegste broedgeval worden aangescherpt tot 16 maart, anderzijds waren er ook twee opmerkelijk late paren die pas op respectievelijk 27 en 30 april met de leg moeten zijn aangevangen.

Dat was echter nog niets vergeleken met de Buizerd die we in een bosgebied bij Hoeven vonden. Het nest werd pas op 1 juli gelokaliseerd. Omdat er een broedende vogel op zat en geen enkel poepspatje onder lag, vond ik het niet nodig de horst te inspecteren. Vermoedelijk betrof het toch een beest dat zijn tijd verknoeide met een onbevruucht legsel. Wie schetst mijn verbazing toen er op 2 augustus toch een groot jong op het nest bleek te zitten. Om afspringen te voorkomen, was het niet meer verantwoord nog een meting te verrichten. De leeftijd moest derhalve vanaf de grond worden geschat. Gezien de aanwezigheid van nog enkele donsveertjes op de kop zal het jong hooguit 35 dagen oud zijn geweest, wat in lijn ligt met de waarneming op 1 juli. Teruggerekend betekent dat een legbegin van 23 mei of later, een datum waar de gemiddelde Wespindief zich niet voor zou hoeven te schamen. Na een aantal jaar-overzichten in De Takkeling te hebben geraadpleegd, bleek hoe exceptioneel laat deze Buizerd was. Op 8295 onderzochte broedgevallen in Nederland in de periode 1984-2004 is slechts éénmaal een legbegin na 20 mei vastgesteld. De Hoevense Buizerd heeft dus net niet voor een nationaal record gezorgd maar wel voor een zeldzame gebeurtenis.

Summary

Potters H. 2006. Late breeding of Common Buzzard *Buteo buteo*. De Takkeling 14: 84-85.

In 2005, an exceptionally late onset of laying in a Common Buzzard pair from the southern Netherlands was detected. A nest visit on 1 July showed an incubating Buzzard, but no signs of faeces were yet visible underneath the nesting tree. During the second visit on 2 August, an almost fully-grown nestling was seen (estimated at 35 days old, with some downy feathers on the head). This back-calculates to an estimated start of laying of 23 May or even slightly later. In the records of the Dutch Raptor Group, in 1984-2004 only 1 pair was found to have started laying after 20 May (out of 8295 pairs). To avoid misunderstandings: the breeding bird and the nestling were really Common Buzzards, *not* European Honey Buzzards *Pernis apivorus*!

Literatuur

Bijlsma R.G. 1997. Handleiding veldonderzoek roofvogels. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Adres: Robijndijk 42, 4706 LW Roosendaal.